

Poročilo

Prof. dr. Metod Benedik – sedemdesetletnik

Dolgoletni predavatelj zgodovine Cerkve na Teološki fakulteti prof. dr. Metod Benedik letos sklepa sedmo desetletje življenja. Rodil se je 30. julija 1943 v Šmartinu pri Kranju. Po osnovni šoli v domačem kraju je postal gojenec kapucinskega semenišča v Osijeku in tam leta 1962 tudi maturiral. Leta 1958 je vstopil v kapucinsko redovno skupnost sv. Frančiška Asiškega, s katero je bila družina (predvsem z bližnjim škofjeloškim kapucinskim samostanom) tesno povezana. Po petem letniku teološkega študija na Teološki fakulteti v Ljubljani je leta 1968 na petrovo prejel mašniško posvečenje. Po diplomu na Teološki fakulteti v Ljubljani leta 1969 je študij nadaljeval na Fakulteti za cerkveno zgodovino univerze Gregoriana v Rimu (1969–73) in tam dosegel naslov doktorja cerkvene zgodovine (1973). V Rimu je v tisku izšla skrajšana oblika njegove disertacije *Die Kapuziner in Slowenien 1600–1750: Die Bedeutung und die Richtlinien der Kapuzinerpredigt in der steirischen Provinz*. Še isto leto je po vrnitvi v Ljubljano postal honorarni predavatelj predmeta zgodovina Cerkve na Teološki fakulteti. Kmalu je bil izvoljen v naziv docenta (1976) in nato izrednega (1985) in rednega profesorja (1990). Vsi študentje teologije, ki so se na ljubljansko Teološko fakulteto vpisali med letoma 1973 in 2012, so bili njegovi študentje. Predaval je redne predmete s področja zgodovine Cerkve, ki so bili vključeni v več programov, in izbirne predmete z izbranimi in zanimivimi temami. Pripravil je več univerzitetnih učbenikov; prva izdaja učbenika *Obča zgodovina Cerkve* je izšla leta 1974. Zgovoren pokazatelj njegovega pedagoškega dela so mentorstva pri številnih diplomskih delih (mentor pri 66 delih, komentor pri 8), pri petih magistrskih delih in pri treh disertacijah (pri 3 še komentor). Nekatera doktorska dela v nastajanju kot mentor spremlja še sedaj.

Poleg rednega pedagoškega dela je bil prof. Benedik aktiven v delovnih telesih fakultete (znanstveni svet, senat, akademski zbor, razne komisije) in po letu 1992 tudi Univerze v Ljubljani (senat, habilitacijska komisija). Dva mandata je bil prodekan fakultete (1978–1980, 1980–1982) in dva mandata njen dekan (1990–1994). Od leta 1973 do leta 2009 je bil predstojnik katedre za zgodovino Cerkve in Inštituta za zgodovino Cerkve (od 1990 do 2009). Skupaj s sodelavci s fakultete je izvedel vse postopke, da je bila ob podpori vodstva Univerze v Ljubljani leta 1992 Teološka fakulteta ponovno sprejeta med njene članice. Predtem je sodeloval s strokovnimi ustanovami, da je bila sprejeta zakonodaja, s katero je bila priznana javna veljava spričeval, ki sta jih do tedaj izdali srednji verski šoli v Vipavi in v Želimljem, pa tudi spričeval Teološke fakultete z oddelkom v Mariboru. Za opravljeno delo pri urejanju pravnega statusa fakultete in šolstva nasploh mu je Univerza v Ljubljani leta 2001 podelila zlato plaketo.

Najprej je bil odgovorni urednik publikacije Inštituta Acta Ecclesiastica Sloveniae (od 1990) in nato še njen glavni urednik (med letoma 1994 in 2008). Poskrbel

je, da je v tej zbirki izšla vrsta pomembnih dokumentov za zgodovino Cerkve na Slovenskem. Pri istem inštitutu je zasnoval in vodil še zbirko *Redovništvo na Slovenskem*. Dolga leta je bil član uredniškega odbora *Bogoslovnega vestnika* in je uredil vrsto monografij (za mnoge med njimi je prispeval uvodno ali spremno besedo). Prevedel je več strokovnih besedil, ki so postala dobrodošli pripomočki pri študiju na fakulteti.

Prof. Benedik je član Mednarodne mariološke akademije, Evropskega središča za študij meniških redov in kongregacij (Centre européen de recherches sur les congrégations et ordres monastiques) in Združenja učiteljev zgodovine Cerkve v nemškem govornem področju. Razvil je tesno sodelovanje s teološkimi fakultetami v Avstriji in v Nemčiji, kjer je bil pogost predavatelj, poročevalec v habilitacijskih postopkih in član raznih delovnih teles.

Svojo raziskovalno pozornost je namenjal predvsem problemom cerkvene zgodovine poznega srednjega veka in začetka novega veka. Zanimal se je za zgodovino redovništva, zlasti kapucinskega reda na Slovenskem, za reformacijo in za obdobje katoliške preнове. V mednarodnem prostoru je predstavil prispevek slovenskih protestantskih avtorjev, ugledne osebnosti iz slovenske narodne in cerkvene zgodovine in monografska vprašanja slovenskega kulturnega in cerkvenega prostora. Njegov priročnik *Papeži: Od Petra do Janeza Pavla II.*, ki je prvič izšel leta 1989, je doživel več izdaj. Ob praznovanju jubilejnega leta 2000 je pripravil oris zgodovine svetih let z naslovom *Sveto leto od Bonifacija VIII. do Janeza Pavla II.* Za obhajanje 550-letnice ljubljanske (nad)škofije je sestavil oris zgodovine njenih župnij *Mati mnogih cerkva: župnije ljubljanske nadškofije v sliki in besedi* in priredil šmarnično branje, ki ga je za petstoletni jubilej škofije napisal prof. dr. Maks Miklavčič, *Škofija pod Marijinim varstvom: Šmarnice ob 550-letnici ljubljanske (nad)škofije*. Sad njegove pridigarke dejavnosti je knjiga *Gospodov dan z Besedo: Strnjena izhodišča za nagovore in osebna razmišljanja* (Ljubljana 2005). Da bi poznanje cerkvene zgodovine vstopilo med najširše plasti bralcev in pri tem pomagalo pri popularizaciji zgodovinskega védenja, je bil sodelavec številnih strokovnih in poljudnih glasil, radijskih in televizijskih postaj, diskutant na okroglih mizah in na odprtih interdisciplinarnih forumih. Kot dober opazovalec in analitik razmer na Slovenskem s svojimi prispevki bogati slovenski dnevni tisk.

Bil je voditelj treh projektov: Od reforme do jožefinskih reform (1993–1996), Dejavnost ljubljanskega škofa Tomaža Hrena (1996–2001) in Cerkev in država na Slovenskem od sredine 19. stoletja do druge svetovne vojne (2001–2004).

Prof. Benedik je bil med voditelji in organizatorji delovanja Slovenske teološke akademije v Rimu, ki je med letoma 1981 in 2008 pripravila več odmevnih mednarodnih simpozijev v Rimu in nato redno izdajala zbornike pod skupnim naslovom *Simpoziji v Rimu* (1983–2009). Objavil je 10 znanstvenih in strokovnih monografij, 25 izvornih znanstvenih razprav in 10 preglednih znanstvenih razprav in prispeval poglavja za blizu 30 znanstvenih monografij. Sodeloval je na več kakor štiridesetih znanstvenih srečanjih, večinoma v mednarodnem prostoru.

Ko se je sredi sedemdesetih let preteklega stoletja naselil v Škofji Loki, je prevzel skrb za urejanje samostana in posebej knjižnice patra Romualda Marušiča

(ustanovljena je bila leta 1706), v kateri je najprej uredil starejši del gradiva (v njem je tudi 21 inkunabul in izvirno dramsko besedilo Škofjeloškega pasijona) in nato še mlajšega. Poskrbel je za novo postavitve kapucinske knjižnice in stalne razstave o škofjeloškem pasijonu. Leta 2009 je izšla še predstavitev v tisku z naslovom *Kapucinski samostan s cerkvijo Sv. Ane Škofja Loka*. Že leta 1994 je izdal obsežno monografijo *Kapucini na Slovenskem v zgodovinskih virih: Nekdanja Štajerska kapucinska provinca*.

Za prof. dr. Metoda Benedika so značilne velika predanost pedagoškemu delu in ustanovi, na kateri je deloval skoraj štiri desetletja, pozornost do kolegov in do študentov in zavzetost za iskanje zgodovinske resnice in za afirmacijo cerkvene zgodovine v slovenskem prostoru. Želimo mu, da bi tudi iz celjskega kapucinskega samostana, kamor se je preselil leta 2009, še dolgo in ustvarjalno spremljal dogajanje v Cerkvi in v širši družbeni skupnosti na Slovenskem in da bi še dalje slovenski prostor bogatil s svojim znanjem.

Bogdan Kolar